

Mennesker med handicap og deres beskæftigelse

- status og udfordringer

Indhold

Flere mennesker med handicap skal i arbejde

// 3

Hver femte har et handicap

// 4

Sådan ser beskæftigelsen ud

// 7

Mangel på kompetencer

// 11

Så meget søger man job

// 12

Det siger arbejdsgiverne

// 14

Sådan opleves jobcentrenes indsats

// 17

Flere mennesker med handicap skal i arbejde

Af Mona Larsen,
seniorforsker i VIVE

EN HØJ GRAD AF DELTAGELSE på arbejdsmarkedet er det økonomiske grundlag for vores velfærdssamfund. Deltagelse på arbejdsmarkedet udgør også et væsentligt bidrag til at sikre, at mennesker med handicap har den bedst mulige levestandard og de bedste forudsætninger for at leve det liv, de har lyst til. Denne gruppe af borgere er imidlertid væsentligt mindre i beskæftigelse end mennesker uden handicap, og markant flere med et handicap står helt uden for arbejdsmarkedet.

I 2018 indgik politikerne en bred politisk aftale om, at flere mennesker med handicap skal i beskæftigelse. Frem til 2025 er den politiske målsætning, at flere personer, der selv oplever at have et større handicap, kommer ind på arbejdsmarkedet. Det kan være i ordinært job eller i fleksjob.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har bedt VIVE kortlægge beskæftigelsessituationen, og hvordan den udvikler sig, blandt personer med handicap. VIVEs undersøgelse skulle også belyse en række centrale beskæftigelsespolitiske indikatorer, der har betydning for beskæftigelsen for denne gruppe af borgere. Undersøgelsen har primært baseret sig på en spørgeskemaundersøgelse, og den skal bidrage med viden, der kan få flere mennesker med handicap i arbejde. Undersøgelsen har – i tråd med den politiske målsætning – et særligt fokus på personer med et større handicap, fordi de har de største udfordringer og er længst væk fra arbejdsmarkedet.

Undersøgelsen er sat i værk som en del af satspuljeaftalen for 2019 og er den første af en række årligt tilbagevendende analyser af handicap og beskæftigelse. Alle resultater af undersøgelsen kan man læse i rapporten "Handicap og beskæftigelse 2019".

I dette hæfte finder du de væsentligste resultater fra rapporten. Hæftet giver et indblik i, hvordan situationen ser ud for personer med handicap lige nu. Vi beskriver også nogle af de udfordringer, der kan være i forhold til at forbedre beskæftigelsessituationen for personer med handicap.

Blandt andet kan vi se, at andelen af beskæftigede er steget mere fra 2012 til 2019 blandt personer med handicap – især blandt dem med større handicap – end blandt personer uden handicap. Det tyder blandt andet på, at der har været et uudnyttet beskæftigelsesmæssigt potentiale blandt de personer med handicap, der har befundet sig uden for arbejdsstyrken. Beskæftigelsen er dog fortsat væsentligt lavere blandt personer med handicap.

Vores undersøgelse viser også, at mindst halvdelen af virksomheders personaleledere ikke har kendskab til de forskellige typer af handicapkompenserende ordninger. Til gengæld er fleksjobordningen kendt af markant flere.

Alt dette og meget mere kan du læse om på de næste sider.

God læselyst! //

Hver femte har et handicap

En lidt større andel danskere vurderede i 2019, at de har et handicap, end i de foregående år. Omregnet svarer det til, at hver femte dansker har et handicap. Knap halvdelen vurderer, at de har et større handicap, og især den gruppe vurderer deres arbejdsevne lavt.

Når vi i dette hæfte bruger betegnelsen 'personer med handicap', er der tale om mennesker, der i vores spørgeskema har svaret 'ja' til, at de har et handicap eller et længerevarende helbredsproblem.

21 procent af de adspurgte i VIVEs undersøgelse af handicap og beskæftigelse vurderer selv, at de har et handicap. Omregner man det tal til hele befolkningen, svarer det til, at næsten 700.000 mennesker – eller hver femte dansker – i alderen 16 til 64 år lever med et handicap. Det er en lidt større andel, end man har målt i perioden fra 2008 til 2014. Her har tallet ligget mellem 14 og 19 procent.

Om VIVEs undersøgelse

VIVEs undersøgelse af handicap og beskæftigelse bygger primært på en spørgeskemaundersøgelse blandt 14.037 respondenter, der indgår i Arbejdskraftundersøgelsen. Derudover trækker undersøgelsen på registerdata.

I undersøgelsen er handicap blevet målt som selv vurderet handicap og er opgjort på baggrund af tre spørgsmål:

- Har du et længerevarende helbredsproblem eller handicap? (ja/nej)
- Vil du sige, at der er tale om et mindre eller et større helbredsproblem/handicap? (mindre/større)
- Hvilket helbredsproblem eller handicap er der tale om? Nævn kun det væsentligste (liste med 26 handicap og helbredsproblemer).

Undersøgelsen er gennemført for Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) og er den første i en række. Tanken er, at der hvert år skal gennemføres en tilsvarende undersøgelse.

Større og mindre handicap

Vi har bedt de adspurgte svare på, om det er et større eller mindre handicap eller længerevarende helbredsproblem, de har. 45 procent vurderer, at der er tale om et større handicap.

Omregnet svarer det til, at ti procent af befolkningen – eller 313.000 danskere – har et større handicap. Det tal har ligget relativt stabilt siden 2008.

Ser vi på, hvad de adspurgte har angivet som deres væsentligste handicap, kan vi inddele svarene i seks hovedgrupper:

- Mobilitetshandicap
- Længerevarende sygdom
- Psykisk handicap
- Kognitivt handicap
- Sanse- og kommunikationshandicap
- Andet.

Flertallet har fået deres handicap i en alder af 16 år eller mere. Det gælder syv ud af ti. Færre end hver tiende har et medfødt handicap.

Mennesker med større handicap har typisk fået deres handicap senere end de mennesker, der har et mindre handicap. Hvornår man har fået sit handicap har betydning for, hvordan man klarer sig på arbejdsmarkedet. Og forskning viser, at det kan være en særlig udfordring for nyuddannede at komme ind på arbejdsmarkedet, hvis de er født med deres handicap eller har fået det tidligt.

Seks hovedgrupper

Mobilitetshandicap:
35%

Længerevarende sygdom:
24%

Psykisk handicap:
16%

Kognitivt handicap:
5%

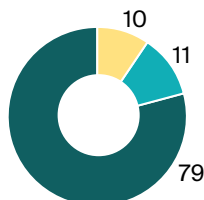
Sanse- og kommunikationshandicap:
3%

Andet:
17%

Så mange har et handicap

Befolkningen fordelt på graden af handicap. I procent.

● Større handicap
● Mindre handicap
● Intet handicap
Andele i procent

Mobilitetshandicap er mest udbredt

Omkring hver tredje med et handicap har problemer med arme, ben eller andet, der udfordrer deres mobilitet. Omvendt er sanse- og kommunikationshandicap som eksempelvis blindhed mindst udbredt. Andele personer med forskellige typer af handicap i procent.

	Større handicap	Mindre handicap	Handicap ialt
Mobilitetshandicap, fx problemer med arme og ben	33	36	35
Sanse- og kommunikationshandicap, fx blind eller døv	2	3	3
Psykisk handicap, fx skizofreni eller depression	19	13	16
Kognitivt handicap, fx udviklingshæmning eller hjerneskade	6	5	5
Længerevarende sygdom, fx hjertesygdom eller epilepsi	21	27	24
Andet helbredsproblem eller handicap	19	16	17
Ialt	100	100	100

Ringere vurdering af egen arbejdsevne

Et handicap er en forhindring for at deltage i sociale sammenhænge på lige fod med mennesker uden handicap. Men handicap udgør en endnu større barriere for at deltage på arbejdsmarkedet.

Mens cirka halvdelen vurderer, at deres handicap begrænser dem i deres sociale liv, så oplever to ud af tre, at de i en eller anden grad er begrænset i arbejdsmæssig sammenhæng. Det gælder især mennesker med et større handicap. Her føler ni ud af ti sig begrænsede. Det samme gør knap halvdelen af personerne med et mindre handicap.

Vi har bedt de adspurgte i vores undersøgelse – både dem med og dem uden et handicap – om at vurdere deres egen arbejdsevne på en skala fra 1 til 10. Et kryds ved 1 betyder, at man slet ikke kan arbejde, mens 10 betyder fuld arbejdsevne.

Ikke overraskende vurderer mennesker med handicap deres egen arbejdsevne ringere end mennesker uden handicap. I gennemsnit er deres arbejdsevne 6. Det dækker over et gennemsnit på 4 for mennesker med et større handicap og 8 for dem med et mindre handicap. Til sammenligning er gennemsnittet 9,5 for mennesker uden handicap.

Over halvdelen af personerne med et større handicap vurderer deres arbejdsevne fra 1 til 3 på skalaen, mens otte procent vurderer den til 10.

Hver sjette med handicap giver deres arbejdsevne lav karakter

Samlet set vurderer omkring hver sjette adspurgte med et handicap deres arbejdsevne til 1 på en skala fra 1 til 10, hvor 1 betyder ingen arbejdsevne, og 10 betyder fuld arbejdsevne. Blandt mennesker med større handicap gælder det tæt på hver tredje. Befolkningen fordelt på arbejdsevne særskilt efter graden af handicap. I procent.

Arbejdsevne	Større handicap	Mindre handicap	Handicap i alt	Intet handicap
1	30	5	16	1
2	12	1	6	0,5
3	13	4	8	0,5
4	8	3	6	0,5
5	10	6	8	1
6	5	6	5	1
7	5	8	6	2
8	5	13	9	5
9	4	13	9	6
10	8	41	26	82,5
I alt	100	100	100	100

Sådan ser beskæftigelsen ud

Mennesker med handicap har generelt lavere beskæftigelse og højere ledighed. De står også i højere grad uden for arbejdsstyrken. Siden 2012 er beskæftigelsen imidlertid blevet forbedret, og forskellen på beskæftigelsesgraden mellem mennesker med og uden handicap er blevet mindre.

Mennesker med handicap er væsentligt mindre i beskæftigelse end mennesker uden handicap. I 2019 var knap seks ud af ti – 58 procent – af alle med et handicap i beskæftigelse. Det samme var godt otte ud af ti – 84 procent – af mennesker uden handicap. Ser man alene på mennesker med større handicap, var andelen af beskæftigede 37 procent.

Omvendt er ledigheden større blandt de mennesker med handicap, der er i arbejdsstyrken – nemlig 7 procent mod 4,5 procent for mennesker uden handicap. Blandt dem med større handicap er 10 procent ledige.

En tredjedel af de beskæftigede med et større handicap er ansat på særlige vilkår. Det samme er hver tiende beskæftiget med et mindre handicap. De særlige vilkår er typisk et fleksjob.

Flere er uden for arbejdsstyrken

Når man ser på, hvor stor en andel der står helt uden for arbejdsmarkedet, er den også markant større blandt mennesker med handicap. Her udgør andelen 38 procent mod 12 procent blandt mennesker uden handicap. Når det gælder personer med større handicap, er tallet 59 procent.

Sådan definerer vi beskæftigelse og ledighed

I undersøgelsen opererer vi med tre definitioner af tilknytning til arbejdsmarkedet:

Beskæftigelse omfatter personer, der i løbet af den uge, de besvarede spørgeskemaet, har arbejdet mindst én betalt time og enten er:

- selvstændige
- medarbejdende familiedlemmer eller
- midlertidigt fraværende fra job, eksempelvis pga. ferie, sygdom eller barsel.

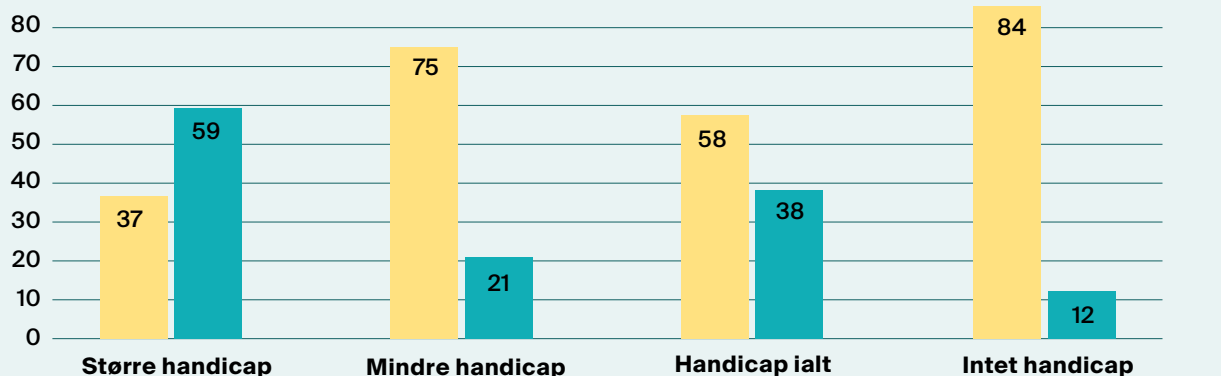
Ledighed omfatter ubeskæftigede personer, som på tidspunktet for besvarelsen både:

- aktivt har søgt job inden for fire uger
- kan tiltræde et job inden for to uger.

Uden for arbejdsmarkedet omfatter dem, der hverken falder ind under beskæftigelse eller ledighed.

Især mennesker med større handicap står uden for arbejdsmarkedet

Andelen af mennesker med større handicap, der slet ikke er en del af arbejdsmarkedet, er næsten tre gange større end blandt mennesker med mindre handicap... og næsten fem gange større end blandt dem, der intet handicap har. Andel beskæftigede og andel uden for arbejdsstyrken særskilt efter graden af handicap. I procent.

Modtagelse af offentlige ydelser

Vi har altså konstateret, at ledigheden og andelen af personer, der står uden for arbejdsstyrken, er relativt stor hos mennesker med et handicap.

Samme mønster tegner sig i forhold til, hvor langt ikke-beskæftigede personer med og uden handicap er fra arbejdsmarkedet. Især mennesker med et større handicap synes at være længere væk fra arbejdsmarkedet. Det fremgår, når vi ser på, hvilke typer offentlige ydelser grupperne modtager:

- Tættest på beskæftigelse må forventes at være de mennesker, der modtager arbejdsløshedsdagpenge
- Næst tættest er blandt andre jobparate kontanthjælpsmodtagere
- Længere væk er aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere og mennesker på revalidering, ressourceforløb og jobafklaringsforløb
- Længst væk fra arbejdsmarkedet må siges at være mennesker på førtidspension, da det er en varig ydelse.

Kun to procent af de ikke-beskæftigede, der har et større handicap, modtager arbejdsløshedsdagpenge. Blandt de ikke-beskæftigede uden et handicap er tallet 17 procent.

Omvendt er der 13 procent af de ikke-beskæftigede med større handicap og kun 3 procent ikke-beskæftigede

uden et handicap, der modtager kontanthjælp, integrationsydelse eller uddannelseshjælp samtidig med, at de er visiteret som aktivitetsparate.

Når det gælder sygedagpenge, revalidering, ressourceforløb, jobafklaringsforløb eller førtidspension, er der en markant større andel modtagere blandt de ikke-beskæftigede, der har et større handicap, end blandt dem uden handicap. For eksempel modtager godt halvdelen – 53 procent – af de ikke-beskæftigede med et større handicap førtidspension. Det samme gælder fem procent ikke-beskæftigede uden handicap.

En stor andel af de ikke-beskæftigede med større handicap befinder sig altså langt fra arbejdsmarkedet. Hvis vi alene medregner modtagere af førtidspension, efterløn eller fleksydelse, drejer det sig om 55 procent af gruppen. Medtager vi også personer på revalidering, ressourceforløb, jobafklaringsforløb og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, så er tallet 76 procent.

Til sammenligning er der 14 procent af de ikke-beskæftigede uden handicap, der modtager førtidspension, efterløn eller fleksydelse. Medregner vi modtagere af revalidering, ressourceforløb, jobafklaringsforløb og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, ender andelen på 18 procent.

Godt halvdelen af personerne med større handicap er på førtidspension

Der er stor forskel på, hvilke ydelser ikke-beskæftigede med og uden handicap modtager. Over ti gange så mange mennesker med større handicap er på førtidspension sammenlignet med mennesker uden handicap. Omvendt er en meget lille andel med større handicap på SU, mens det gælder næsten hver tredje uden handicap. Ikke-beskæftigede fordelt på modtagelse af offentlige ydelser særskilt efter graden af handicap. I procent.

	Større handicap	Mindre handicap	Intet handicap
SU	4	18	31
A-dagpenge og barselsdagpenge	2	7	17
Kontanthjælp mv. – jobparat	2	6	4
Kontanthjælp mv. – aktivitetsparat	13	14	3
Sygedagpenge	4	6	2
Revalidering, ressourceforløb og jobafklaring	9	7	1
Førtidspension	53	21	5
Efterløn og fleksydelse	2	5	8
Andet	6	3	0
Ingen ydelse	6	14	27
I alt i procent	100	100	100

Beskæftigelsen er steget siden 2012

Siden vi gik ind i en højkonjunktur i 2012 og frem til 2019, er beskæftigelsessituationen i Danmark generelt blevet forbedret. Og den er faktisk i endnu højere grad blevet bedre for personer med handicap end for personer uden. Relativt flere mennesker med handicap end uden er altså kommet job fra 2012 til 2019.

Gabet mellem de to gruppers beskæftigelse – altså forskellen på, hvor stor en andel af de grupper der har arbejde – faldt således fra 35 procentpoint i 2012 til 26 procentpoint i 2019. Omvendt steg gabet under finanskrisen fra 30 procentpoint i 2008 til 35 procentpoint i 2012. Tallene tyder på, at beskæftigelsen for personer med handicap er mere følsom over for udsving i konjunktoren, end den er for personer uden handicap.

Kigger man på graden af handicap, er beskæftigelsen siden 2012 steget mest for mennesker med større handicap – fra 27 procent i 2012 til 37 procent i 2019. For mennesker med mindre handicap er beskæftigelsen i samme periode steget fra 68 til 75 procent.

Den øgede beskæftigelse blandt mennesker med handicap kan primært tilskrives en øget andel af gruppen, der er i ordinære job. Vi kan også se, at det mindskede gab i beskæftigelsen mellem personer med og uden handicap under højkonjunktoren hænger sammen med, at der i samme periode sker et fald på 12 procentpoint i den andel af personer med handicap, der står uden for arbejdsstyrken. Blandt personer med større handicap er faldet på syv procentpoint.

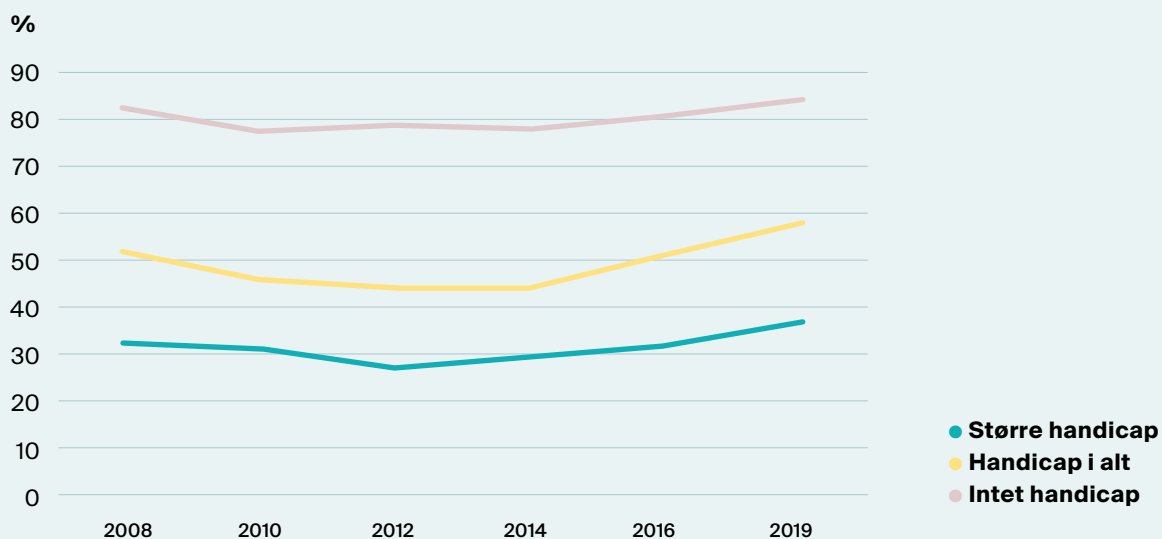
Den seneste udvikling peger altså på to ting:

- at der har været et uudnyttet beskæftigelsespotentiale blandt de personer med handicap, der har stået uden for arbejdsstyrken
- at beskæftigelsen er mere konjunkturfølsom for personer med handicap end for personer uden handicap.

Stort gab i beskæftigelsen

Selv om beskæftigelsen de seneste år er steget for mennesker med større handicap, så er det færre end fire ud af ti, der har et arbejde. Det er under halvt så mange som blandt mennesker uden handicap. Andel beskæftigede særskilt efter graden af handicap 2008-2019. I procent.

Især den ordinære beskæftigelse er steget

Siden 2012 er flere mennesker med handicap kommet i job – især i ordinære job. Andelen af især personer uden for arbejdsstyrken er samtidig faldet.

Tabellen viser arbejdsmarkedsstatus og beskæftigelsestype særskilt efter graden af handicap, 2008-2019. I procent.

	2008	2012	2014	2019
Større handicap				
Beskæftiget, heraf:	32	27	29	37
Ordinær beskæftigelse	22	17	16	23
Fleksjob	7	8	11	11
Andre særlige vilkår	3	2	2	3
Ledige	2	4	4	4
Uden for arbejdsstyrken	66	69	67	59
I alt	100	100	100	100
Mindre handicap				
Beskæftiget, heraf:	75	68	66	75
Ordinær beskæftigelse	67	62	58	68
Fleksjob	6	4	5	5
Andre særlige vilkår	2	2	3	2
Ledige	2	7	8	4
Uden for arbejdsstyrken	23	25	26	21
I alt	100	100	100	100
Handicap, i alt				
Beskæftiget	52	44	44	58
Ordinær beskæftigelse	42	36	33	48
Fleksjob	7	6	9	8
Andre særlige vilkår	3	2	2	2
Ledige	2	6	6	4
Uden for arbejdsstyrken	46	50	50	38
I alt	100	100	100	100
Intet handicap				
Beskæftiget	82	79	78	84
Ledige	3	7	6	4
Uden for arbejdsstyrken	15	14	16	12
I alt	100	100	100	100

Mangel på kompetencer

Mennesker med handicap har et lavere uddannelsesniveau end mennesker uden handicap. Hver tredje har grundskole som højeste uddannelse. Det samme gælder kun omkring hver femte uden.

Beskæftigelsen vokser generelt med stigende uddannelsesniveau. Personer med handicap har imidlertid et lavere uddannelsesniveau end personer uden handicap.

Mens grundskolen er højeste fuldførte uddannelsesniveau hos 22 procent af personerne uden handicap, så er tallet 33 procent for mennesker med handicap. Og blandt dem med større handicap gælder det 39 procent.

Omvendt har kun 6 procent af personerne med handicap en lang videregående uddannelse mod 14 procent uden handicap. Blandt mennesker med større handicap er andelen 4 procent.

Det er vigtigt at understrege, at forskellene i uddannelse ifølge tidligere studier afspejler to ting. For det første at det at have et handicap påvirker sandsynligheden for at få en uddannelse. For det andet at uddannelsesniveauet påvirker sandsynligheden for at få et handicap senere i livet, eksempelvis efter en arbejdsulykke.

Som gruppe står mennesker med handicap, især hvis der er tale om et større handicap, ifølge denne undersøgelse også svagere med hensyn til andre faktorer,

der er væsentlige for beskæftigelsen. Det gælder basale færdigheder som evnen til at læse og skrive og forventninger til egen mestring, det vil sige tilliden til, at man kan klare de problemer, man møder.

Blandt alle med handicap har seks procent meget svært ved eller kan slet ikke læse og skrive på papir eller skærm. For personer med større handicap gælder det ti procent. Til sammenligning har to procent af personerne uden handicap store problemer med at læse og skrive.

11 procent af personerne med handicap har begrænset tillid til, at de kan klare de problemer, de møder, mod kun 1 procent af personerne uden handicap. Blandt personer med større handicap er tallet 19 procent.

Både de svage læse- og skrivefærdigheder og den lille tillid til egen mestring kan være en barriere for at få et job, men kan omvendt også være et resultat af, at man i mindre grad er i beskæftigelse.

Hver tredje har grundskole som højeste uddannelse

Samlet set har hver tredje person med handicap ikke uddannet sig videre efter grundskolen. Blandt mennesker med større handicap alene er tallet fire ud af ti. I procent.

	Større handicap	Mindre handicap	Handicap ialt	Intet handicap
Grundskole	39	27	33	22
Gymnasial uddannelse	7	10	9	13
Erhvervsfaglig uddannelse	34	33	33	27
Kort videregående uddannelse	3	5	4	5
Mellemlang videregående uddannelse	13	16	15	19
Lang videregående uddannelse	4	9	6	14
Ialt	100	100	100	100

Så meget søger man job

Beskæftigede søger i lige stort omfang job, uanset om de har et handicap eller ej. Anderledes ser det ud for dem, der ikke er i beskæftigelse. Her søger mennesker med handicap i langt mindre grad job.

Vi har undersøgt, hvilke mønstre der ligger bag jobsøgningen hos både beskæftigede og ikke-beskæftigede, og om der er forskelle på jobsøgningen i de tre grupper af mennesker med større handicap, med mindre handicap eller uden handicap.

Ikke-beskæftigede med handicap søger i mindre grad job end ikke-beskæftigede uden handicap. I spørgeskemaundersøgelsen svarer 13 procent med handicap, at de har søgt job inden for de seneste fire uger. Det samme svarer 32 procent af personerne uden handicap. Ser man

alene på personer med større handicap, gælder det kun ni procent.

Ud over at svare på, om man har søgt job inden for de seneste fire uger, har de ikke-beskæftigede også svaret på, om de ønsker at få et job. På den baggrund har vi inddelt besvarelsenerne i tre grupper alt efter, om de adspurgte:

- søger job eller har et på hånden
- ikke søger, selv om de ønsker et job
- ikke søger og heller ikke ønsker et job.

Syv ud af ti mennesker med et større handicap søger ikke og ønsker heller ikke et job. Det samme gælder godt fire ud af ti uden handicap. 82 procent af personerne med større handicap angiver sygdom eller uarbejdsdygtighed som begrundelse for ikke at søge et job.

Omkring hver ottende søger job

Blandt de mennesker med handicap, der ikke er i job, er det kun omkring hver ottende, der søger et. Ser man alene på mennesker med større handicap, er det færre end hver tiende. Det er ifølge de adspurgte især sygdom og uarbejdsdygtighed, der står i vejen for at søge job. Ikke-beskæftigede fordelt på, om de ønsker og søger job særskilt efter graden af handicap. I procent.

	Større handicap	Mindre handicap	Handicap ialt	Intet handicap
Søger job eller har et job på hånden	9	23	13	32
Søger ikke job, selvom de ønsker job	21	33	25	24
Søger ikke job, og ønsker heller ikke job	70	44	62	44
I alt procent	100	100	100	100

Beskæftigede søger job i lige høj grad – handicap eller ej

Beskæftigede med og uden handicap søger nyt job i lige stort omfang. De angiver også de samme årsager til det, som især er, at de risikerer at miste deres job, kun har en midlertidig ansættelse eller ønsker bedre arbejdsvilkår. Det peger på, at beskæftigede med handicap er lige så sikre i deres ansættelse og lige så tilfredse med deres job som beskæftigede uden handicap.

Set over en tiårig periode skal personer med handicap dog i snit søge 5,4 job for at få et, mens personer uden handicap skal søge 3,3. Forskellen dækker over, at en lille gruppe personer med handicap har søgt relativt mange stillinger for at få et job.

Seks ud af ti gør brug af jobcenteret

Ikke-beskæftigede med og uden handicap bruger stort set de samme kanaler, når de søger job. Men jobcentret ser ud til at spille en større rolle for de ikke-beskæftigede med handicap, hvor næsten seks ud af ti har henvendt sig til jobcentret, og hver fjerde afventer, at jobcentret henvender sig.

Blandt de ikke-beskæftigede uden handicap har knap halvdelen henvendt sig til jobcentret, og færre end hver tiende afventer, at jobcentret henvender sig.

Især personer med handicap bruger jobcentret

En større andel af de ikke-beskæftigede med handicap gør brug af jobcentret i deres jobsøgning sammenlignet med ikke-beskæftigede uden handicap. Andele særskilt efter graden af handicap. I procent.

	Større handicap	Mindre handicap	Intet handicap
Andel ikke-beskæftigede, der ...			
... har henvendt sig til jobcentret	62	55	46
... afventer henvendelse fra jobcentret	22	27	8

Det siger arbejdsgiverne

Mange arbejdsgivere kender hverken til de ordninger, der er skabt for at hjælpe mennesker med handicap ind på arbejdsmarkedet, eller til lovgivningen på området. Et flertal af personaleledere er villige til ansætte mennesker med handicap, hvis de kan varetage jobbet på normale vilkår. Er der tale om særlige hensyn, er halvdelen af dem mere betænkelige.

Fire forskellige ordninger har til formål at være med til at kompensere for de barrierer, som mennesker med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser kan møde i forhold til job, uddannelse eller et tilbud, der er sat i værk af jobcentret. De skal med andre ord være med til at hjælpe flere mennesker med handicap ind på arbejdsmarkedet. De fire handicapkompenserende ordninger er:

- Bevilling af hjælpemidler i form af arbejdsredskaber og mindre arbejdspladsindretninger
- Personlig assistance til handicappede i erhverv
- Løntilskud til nyuddannede med handicap (isbryderordningen)
- Fortrinsadgang for personer med handicap.

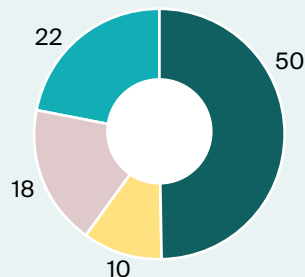
Vi har undersøgt, hvordan kendskabet til ordningerne er i virksomhederne hos de mennesker, der har personaleledelse som en af deres arbejdsopgaver. Ved hver ordning svarer halvdelen eller flere nej til, at de kender den:

- To ud af tre kender ikke ordningen med fortrinsadgang
- Knap seks ud af ti kender ikke ordningen om løntilskud
- Knap seks ud af ti kender ligeledes ikke ordningen med personlig assistance
- Halvdelen kender ikke ordningen om bevilling af hjælpemidler.

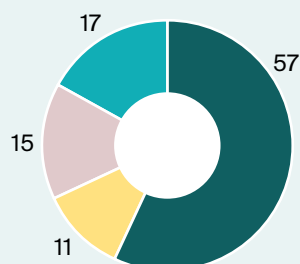
Relevante ordninger er ukendte for personaleledere

Det er et mindretal af personerne med personaleledelse i undersøgelsen, der kan svare 'ja, helt sikkert' til spørgsmålet: 'Ved du, hvad følgende ordninger – kaldet handicapkompenserende ordninger – går ud på?' Personaleledere fordelt på kendskab til ordninger. I procent.

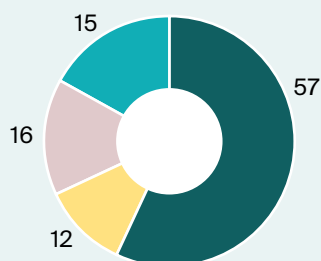
Hjælpemidler

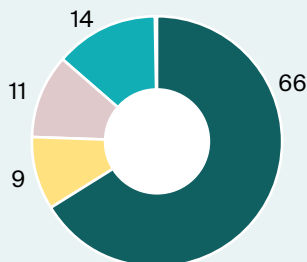
Personlig assistance

Løntilskud til nyuddannede

Fortrinsadgang

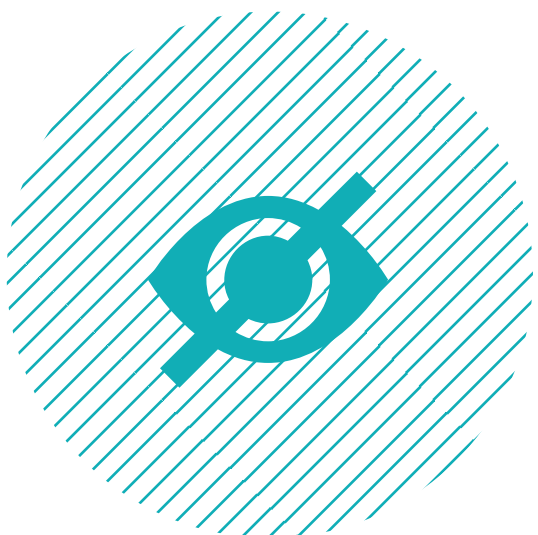
- Nej
- Ja, men er meget usikker
- Ja, men er ret usikker
- Ja, helt sikkert

Fleksjob er bedst kendt

Vi har også undersøgt personaleledernes kendskab til en række andre ordninger og lovgivninger, som skal gøre det nemmere for mennesker med handicap at komme i job. Det gælder blandt andet fleksjobordningen til mennesker, der på grund af varig og væsentligt nedsat arbejdsevne ikke kan være i beskæftigelse på normale vilkår.

Ordnningen omkring fleksjob er den ordning, som personalelederne har bedst kendskab til. Halvdelen svarer, at de 'helt sikkert' ved, hvad ordningen går ud på. Kendskabet til fleksjob er altså større end til nogen af de fire handicapkompenserende ordninger. Kun 15 procent kender slet ikke til ordningen med fleksjob.

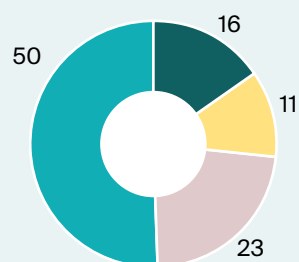
Vi har også spurgt om kendskabet til § 56 i Sygedagpengeloven, som blandt andet giver arbejdsgiverne mulighed for i særlige tilfælde at få ekstra refusion for sygefravær, og til Forskelsbehandlingsloven, som blandt andet forbyder forskelsbehandling på grund af handicap. Næsten halvdelen af personalelederne ved slet ikke, hvad de to love går ud på.

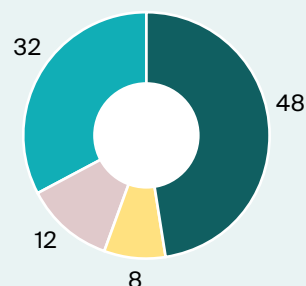
Halvdelen kender ikke lovgivningen

Personerne med personaleledelse er også blevet spurgt om deres kendskab til fleksjobordningen og to lovgivninger, der skal hjælpe mennesker med handicap i job. Næsten halvdelen kender slet ikke lovene. Personaleledere fordelt på kendskab til ordning og lovgivning. I procent.

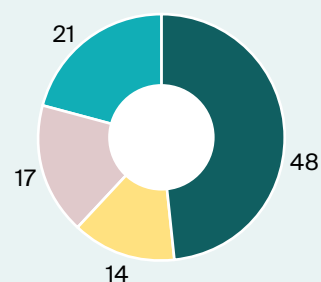
Fleksjobordning

§ 56 i sygedagpengeloven

Forskelsbehandlingsloven

- Nej
- Ja, men er meget usikker
- Ja, men er ret usikker
- Ja, helt sikkert

Behov for særlige hensyn skaber forbehold

Hvis mennesker med handicap skal finde job, så skal arbejdsgiverne være villige til at ansætte dem. Det har vi også spurgt personalelederne, om de er.

Seks ud af ti personaleledere har ingen eller næsten ingen betæneligheder ved at ansætte en person med handicap, hvis han eller hun kan varetage jobbet på normale vilkår. Hvis der er behov for skånehensyn, eller hvis vedkommende arbejder langsommere eller har flere sygedage, så falder andelen til lige godt hver tredje personaleleder.

Hver syvende er derimod i høj grad eller meget høj grad betænkelig ved at ansætte en person med handicap, og tallet stiger til hver femte, hvis der er tale om skånehensyn, lavere arbejdstempo eller flere sygedage.

Er du parat til at ansætte en person med et handicap, hvis der ikke følger penge med fra kommunen ?

Ja, helt sikkert	11%
Ja, formentlig	22%
Nej, formentlig ikke	5%
Nej, helt sikkert ikke	7%
Det afhænger af handicapet	28%
Ved ikke	18%

Hver femte personaleleder vil formentlig ikke eller helt sikkert ikke ansætte en person med handicap, hvis der ikke følger penge med fra kommunen. Omvendt erklærer hver tredje sig helt sikkert eller formentlig parat til det. For næsten tre ud af ti personaleledere afhænger det dog af, hvilket handicap personen har.

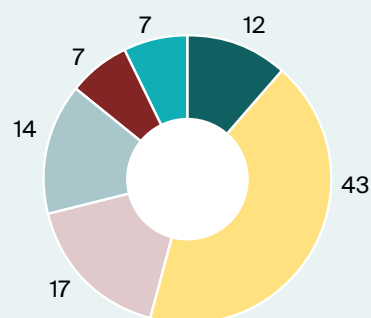
Spørger man medarbejderne, vil seks ud af ti helt sikkert gerne arbejde sammen med en person med handicap, selv om det kræver lidt tid. Cirka syv procent er ikke villige til det eller mener ikke, at det kan lade sig gøre. Medarbejdernes vilje afhænger dog også af, hvilken type handicap der er tale om.

Både personaleledere og medarbejdere kan dog ønske at fremstå mere positive over for personer med handicap, end de reelt er. Resultaterne i undersøgelsen afspejler med andre ord ikke nødvendigvis, hvordan de vil agere i praksis.

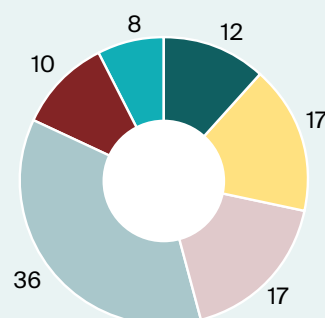
Særlige hensyn skaber betænelighed

Flertallet af personalelederne har ingen betæneligheder ved at ansætte mennesker med handicap på almindelige vilkår. Men de bliver mere betænkelige, hvis der skal tages særlige hensyn. 'I hvor høj grad vil du være betænkelig ved at ansætte en person med handicap, der ...' Personaleledere fordelt på grader af betænelighed. I procent.

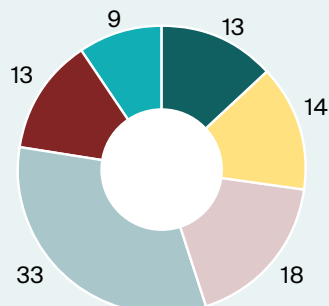
... er i stand til at varetage job på almindelige vilkår ?

... kræver skånehensyn eller arbejder langsommere ?

... måske har flere sygedage end andre ?

Sådan opleves jobcentrenes indsats

Jobsøgende med handicap trækker på jobcentrene i højere grad end jobsøgende uden handicap. Men en del oplever, at hjælpen og vejledningen i jobcentret kun i ringe grad er en støtte til at få job. Og næsten hver tredje oplever ikke, at jobcentret tager hensyn til deres ønsker til indsatsen.

En del af de personer med handicap, der har erfaringer med jobcentret, er ikke tilfredse med indsatsen. Fire ud af ti oplever ifølge eget udsagn, at jobcentrets vejledning og hjælp kun i ringe eller meget ringe grad hjælper dem til at komme i job.

Lidt færre end hver tredje oplever omvendt, at indsatsen i høj grad eller meget høj grad er en støtte. Tallene er de samme, hvad enten man har et større eller mindre handicap.

Blandt de utilfredse har relativt flere en gymnasial uddannelse eller en kort eller lang videregående uddannelse, og relativt færre har kun grundskole. Det kan være et udtryk for, at jobcentrenes indsats rammer personer med grundskole bedre. Men det kan også være et udtryk for, at personer med grundskole som højeste gennemførte uddannelse er mindre kritiske over for jobcentrets indsats.

Næsten tre ud af ti mener, at deres sagsbehandler kun i ringe eller meget ringe grad har taget højde for deres ønsker, når indsatsen er blevet tilrettelagt.

Godt fire ud af ti mener imidlertid, at der i høj grad eller meget høj grad bliver taget hensyn til deres ønsker. Heller ikke her er der forskel på svarene fra personer med større og mindre handicap.

Delte meninger om jobcentret

Blandt de mennesker med handicap, der inden for tre år har haft kontakt med jobcentret, oplever fire ud af ti, at jobcentret kun i ringe grad var en hjælp til at komme i job. Personer med handicap fordelt på, hvor enige de er i udsagnet. I procent.

Jobcentrets vejledning og hjælp er en støtte til at komme i beskæftigelse ?

I høj/meget høj grad	31%
Delvist	25%
I ringe/meget ringe grad	39%
Ved ikke	5%

Sagsbehandleren i jobcentret har taget højde for dine ønsker, når indsatsen er blevet tilrettelagt ?

I høj/meget høj grad	43%
Delvist	20%
I ringe/meget ringe grad	28%
Ved ikke	10%

